

PÖYTÄKIRJA

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö

1.11.2017

SAAMELAISKÄRÄJÄLAIN 9 §:N MUKAISET NEUVOTTELUT KOSKIEN SAAMELAISKÄRÄJISTÄ ANNETUN LAIN UUDISTAMISTA

Aika 6.9.2017 klo 9 – 11

Paikka Oikeusministeriö, nh Ministeri

 Osallistujat
 Oikeusministeri Antti Häkkänen
 Erityisavustaja Lauri Koskentausta
 Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Tiina Sanila-Aikio
 Saamelaiskäräjien 1. varapuheenjohtaja Heikki Paltto
 Saamelaiskäräjien hallituksen jäsen Pentti Pieski
 Saamelaiskäräjien lakimiessihteeri Kalle Varis
 Johtaja Johanna Suurpää / DKY
 Neuvotteleva virkamies Satu Kaskinen / DKY
 Neuvotteleva virkamies Yrsa Nyman / DKY

 Etäyhteyksin
 Saamelaiskäräjien 2. varapuheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso
 Saamelaiskäräjien puheenjohtajan avustaja Inka-Saara Arttijeff

Neuvottelut aloitettiin klo 9.05. Oikeusministeri Häkkänen avasi neuvottelut ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Ministeri totesi, että on hyvä tavata myös näin virallisemmin.

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Sanila-Aikio kiitti oikeusministeriötä neuvottelujen järjestämisestä ja lyhyesti viittasi hallituksen vaihtumisen v. 2015 jälkeiseen kehitykseen. Edellisen hallituksen aikana

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

esitystä saamelaiskäräjälain muuttamiseksi ei hyväksytty eduskunnassa, ILO 169-sopimuksen ratifiointiasia on edelleen vireillä eduskunnassa, lisäksi metsähallituslain uudistamisen sekä ns. Tenojoki-sopimuksen ratifioinnin yhteydessä saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana eivät toteutuneet. Seuraavat saamelaiskäräjien vaalit järjestetään vuonna 2019, ja KHO:n linjaukset vaaliluetteloon hyväksymisestä on koettu ongelmalliseksi. Sekä oikeusministeriöllä että Saamelaiskäräjillä on ollut yhteinen tahtotila lain uudistamisesta, mutta aiemmat tapahtumat huomioiden toivottiin neuvotteluja ennen työn aloittamista.

Saamelaiskäräjien esitys saamelaiskäräjälain uudistamisen tavoitteista

Todettiin, että Saamelaiskäräjät on toimittanut oikeusministeriölle etukäteen neuvotteluja varten kirjallisen, 31.8.2017 päivätyn esityksen uudistamistyön lähtökohdaksi.

Vuoden 1994 hallituksen esityksessä todetaan, että kulttuuri-itsehallinnon sisältöä uudistettaisiin osittaisuudistuksilla sekä erityislakien uudistuksilla. Tämä on kuitenkin osoittautunut hyvin haasteelliseksi ja Sanila-Aikion mukaan juuri tämä on ollut ennen neuvotteluja toimitetussa esityksessä ehdotetun uuden 9b §:n taustalla.

Sanila-Aikio esitti, että saamelaiskäräjälain uudistaminen perustuisi Suomen kansainvälisiin velvoitteisiin sekä YK:n alkuperäiskansajulistukseen, ja että työ tapahtuisi myös julistuksen hengessä.

Asettamispäätösluonnoksen tavoite yksimielisyydestä

Suurpää totesi, että asettamispäätösluonnokseen on kirjattu, että toimikunnan tulisi päästä yksimielisyyteen, ja tämä osoittaa pyrkimyksen asian eteenpäin viemisestä. Jos yksimielisyyttä ei tässä työssä saavutettaisi, tulee ottaa uudestaan tarkasteluun, miten asiassa edetään ja mistä asioista ei saavutettu yksimielisyyttä. Suurpää totesi lisäksi, että sekä oikeusministeriöllä että Saamelaiskäräjillä on yhteinen näkemys tarpeesta uudistaa saamelaiskäräjälaki. Oikeusministeriön perinteinen näkemys on, ettei saamelaisten perustuslaissa taattua kieli- ja kulttuuri-itsehallinnon ytimeen liittyviä asioita viedä eteenpäin, jos Saamelaiskäräjät sitä vastustavat. Toimikunnan lisäksi oikeusministeriö asettaa parlamentaarisen taustaryhmän, joten eduskuntaryhmät saadaan pidettyä tietoisina työn etenemisestä.

Oikeusministeri Häkkänen totesi, että hankkeelle tulee saada laaja poliittinen tuki, jotta se ei kaatuisi eduskunnassa. Saamelaiskäräjien rooli on tässä myös tärkeä, ja yksimielisyytavoitteessa on jo huomioitu, että Saamelaiskäräjien näkemys tulee ottaa vahvasti huomioon. Jos toimikunta ei olisi yksimielinen, silloin OM:n tulee harkita sellaisen esityksen eteenpäin viemistä ja menestymismahdollisuuksia eduskunnassa. Toimikunnan työn lähtökohtana on, että toimikunta muodostaa yhteisen kannan.

Saamelaiskäräjät toivoi takeita siitä, ettei esitystä viedä eteenpäin ilman Saamelaiskäräjien hyväksyntää.

Kirjattiin, ettei oikeusministeriö vie esitystä eteenpäin, jos Saamelaiskäräjät vastustaa esityksen eteenpäin viemistä.

Asettamispäätökseen kirjattavat asiat

Saamelaiskäräjät esitti, että asettamispäätökseen kirjataan Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeus-velvoitteiden lisäksi ILO 169 –sopimus sekä pohjoismainen saamelaissopimus. Suurpää ehdotti muotoiluksi ”Ottaa työssään huomioon perusoikeudet, Suomea sitovat kansainväliset ihmisoikeus-velvoitteet sekä parafoidun pohjoismaisen saamelaissopimuksen ja ILO 169 –sopimuksen.” Lisäksi Juuso ja Varis esittivät, että toimikunnan työ perustuisi myös YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistukseen. Sovittiin, että asettamispäätökseen tullaan lisäämään kirjaus perusoikeuksien, YK:n alkuperäiskansaoikeuksien julistuksen ja kansainvälisten sitoumusten huomioimisesta toimikunnan työssä.

Saamelaiskäräjien ehdotukseen perustuen puheenjohtajuus jäi siltä osin avoimeksi, että ministerin erityisavustaja Lauri Koskentausta neuvottelee asiasta eduskuntaryhmien kanssa siltä pohjalta, että joko a) käräjien edustaja toimii seurantaryhmän puheenjohtajana tai b) suurimman eduskuntaryhmän ja käräjien edustajat toimivat yhdessä seurantaryhmän puheenjohtajina.

Toimikunnan esityksen muoto

Sanila-Aikio huomautti, että esitys tulisi olla hallituksen esityksen muodossa, jotta Saamelaiskäräjät voivat muodostaa asiaan kantansa.

Ministeri Häkkänen totesi, että esitys voidaan antaa hallituksen esityksen muodossa, mutta se on luonnos siihen asti, kunnes hallitus päättää antaa esityksen eduskunnalle.

Lisäksi sovittiin, että Saamelaiskäräjät saa tarvittavan resurssin oikeusministeriöltä asiantuntija-esittelijän palkkaamiseksi ja hän osallistuu valtion asiantuntijoiden tavoin komitean työskentelyyn.

Oikeusministeri Häkkänen poistui neuvotteluista klo 10.14.

Todettiin, että Saamelaiskäräjät ilmoittavat edustajansa toimikuntaan ja parlamentaariseen seurantaryhmään viikolla 37.

Lopuksi todettiin, että toimikunnan työn aikataulu tulee sopia nopeasti. Oikeusministeri vastuuministerinä seuraa asiaa.

Neuvotteluiden päättäminen

Neuvottelut päätettiin klo 10:30.

Jälkikäteiskeräys:

Saamelaiskäräjät on lisäksi esittänyt näkemyksen siitä, että myös eduskuntakäsittelyn aikana oikeusministeriön tulisi vaikuttaa niin, ettei esitys etene vastoin Saamelaiskäräjien näkemystä. Oikeusministeriö haluaa kunnioittaa Saamelaiskäräjien keskeistä roolia saamelaiskäräjälain uusimisen yhteydessä, ja haluaa osaltaan vaikuttaa tämän toteutumiseen myös mahdollisesti annettavan saamelaiskäräjälain muutosta koskevan hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn aikana hyvässä yhteistyössä Saamelaiskäräjien kanssa.

Allekirjoitukset

Helsingissä _____ 14/11/2017

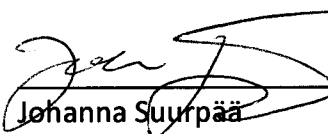
Aika ja paikka

Tiina Sanila-Aikio

Helsingissä _____ 14/11/2017

Aika ja paikka

Johanna Suurpää